

Colònies

Entorn, convivència i educació

Les estades en cases de colònies estan documentades des de principis del segle passat i, per tant, es tracta d'una activitat profundament arrelada en la **tradició educativa del país**. La seva evolució al llarg de tot aquest temps ha fet que, lògicament, la realitat actual sigui ben diferent a la d'aquella primera època, però es mantenen els signes d'identitat que van originar la seva existència. Continua viva, en primer lloc, la complementarietat amb el **sistema educatiu** que en cada moment és vigent al país; es preserva, en segon lloc, el contacte directe amb l'**entorn natural** i l'arrelament en la realitat local, tan diversa com ho és el territori; i tenen plena vigència, en tercer lloc, els aprenentatges propis de la **convivència**, el treball cooperatiu i la vida en comunitat.

Però el món de les colònies ha crescut i ha desplegat una diversitat de recursos que li confereixen un potencial difícil d'explicar si no s'hi aprofundeix. L'actualització i la modernització dels edificis ha fet que Catalunya compti amb una extensa **xarxa** d'equipaments que excel·leixen en seguretat, recursos pedagògics, comoditat, adequació als usuaris i múltiples instal·lacions complementàries. Des de molts punts de vista, la nostra xarxa és un **referent** per al conjunt de l'estat, però també per a bona part d'Europa. Quan parlem de cases de colònies hem d'ampliar el ventall per incloure-hi també els **albergs** amb activitat educativa, les **granges escola** i les **aules de natura**. La seva capacitat d'atracció, d'altra banda, les converteix en un actiu per a l'oferta turística del país, i obre el debat sobre la possibilitat d'instaurar una proposta de marca lligada al **turisme educatiu** per a joves i infants.

El creixement de l'oferta fa que més del cinquanta per cent dels centres educatius catalans facin ús, anualment, de les **colònies escolars**, i els propietaris i gestors de les instal·lacions han desenvolupat propostes pedagògiques que complementen i enriqueixen els currículums escolars. Al mateix temps, les ofertes de colònies per a períodes de **vacances** s'han diversificat temàticament i han especialitzat tot sovint la seva oferta en àmbits esportius, culturals, artístics i mediambientals.

L'activitat s'ha convertit en un subsector d'**activitat econòmica** dintre del lleure educatiu amb una capacitat de facturació molt rellevant i que dona feina a centenars de professionals. Les empreses i entitats no son ja només les gestores de les instal·lacions, sinó que elaboren programes educatius, produeixen i executen activitats en instal·lacions

d'altri, tramiten i presten servei a entitats, organitzacions empresarials, centres educatius i experimenten amb ofertes de contingut educatiu per a públics familiars i de grups informals.

No s'ha d'oblidar, d'altra banda, que gràcies a la seva distribució equilibrada arreu del país, l'activitat de les instal·lacions de colònies és un **activador** molt rellevant de les **economies locals**, a les quals aporta visitants, dinamisme i demanda de serveis.

Més enllà de la rica realitat actual, però, el món de les colònies afronta diversitat de reptes que tenen a veure amb possibles amenaces de futur o, com a mínim, d'incerteses. S'observen dificultats creixents per a conciliar l'activitat dels centres educatius amb la realització periòdica de colònies escolars, i la relació amb el sistema educatiu públic mai no s'ha formalitzat d'una manera clara. Es parla de desafecció o de pèrdua d'interès dels docents per aprofitar des d'un punt de vista pedagògic les colònies, i la creixent burocratització de la gestió educativa aporta complexitat a les escoles que volen mantenir l'activitat de colònies.

No s'ha d'oblidar tampoc que l'evolució de les economies familiars fa cada cop més difícil que l'oferta educativa de les colònies arribi a la totalitat de la població si no hi ha una intervenció de l'administració amb línies d'ajuts universals per als col·lectius en situació de desavantatge econòmic.

D'altra banda, la gestió professional de l'activitat demanda cada cop amb més intensitat persones formades i capacitades en diversitat de coneixements i competències perquè han de conjugar la gestió d'equips humans amb la logística de les instal·lacions i fer-ho tot compatible amb l'activitat educativa i l'especialització en cadascuna de les seves ofertes singulars. Cal generar **oferta formativa** que atengui aquestes necessitats i cal crear models de gestió de **recursos humans** que donin seguretat als treballadors i, al mateix temps, facin sostenible la gestió econòmica del servei sense perjudicar la qualitat educativa.

La de les cases de colònies és probablement l'activitat econòmica del país amb un major nombre de **controls** tècnics que inspeccionen la seva seguretat, les garanties alimentàries, l'accessibilitat i el compliment normatiu de la seva activitat. Cal preguntar-nos si aquest nivell de control és excessiu?

Persisteix també el dubte sobre si l'activitat necessita alguna **regulació** específica, més enllà de la que es refereix a les instal·lacions. I si això fos així, hauria de dependre del Departament d'Educació o del de Drets Socials? Cal afrontar la relació del sector amb l'àmbit de Turisme? S'ha d'interactuar amb l'àrea del Govern que

regula l'activitat i els ensenyaments esportius? I com es preserva la part de l'activitat de colònies vinculada al lleure educatiu de caràcter voluntari que, al cap i a la fi, és també usuari de les instal·lacions?

Costaria trobar un àmbit d'activitat que reuneixi més elogis i reconeixement públic però que al mateix temps tingui tantes amenaces i incerteses per preservar el seu futur. Dissenyar l'agenda que permeti abordar tots aquests continguts de manera endreçada amb espais mínims de consens implica necessàriament escoltar tots els actors que intervenen en l'ecosistema de les cases i les estades de colònies.